Heerlen

Voorstel

gemeenteraad

Vergadering:
gemeenteraad Heerlen

Vergaderdatum:
31 mei 2023

Registratienummer:
BWV-23002461

Agendapunt:

Heerlen,

Onderwerp
Het geven van een zienswijze t.a.v. het jaarverslag en jaarrekening 2022, tweede begrotingswijziging 2023 en begroting 2024 en meerjarenperspectief 2025-2027

Inleiding/aanleiding
Omnibuzz is een gemeenschappelijke regeling (GR) die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het vraagafhankelijk- oftewel doelgroepenvervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) voor 30 Limburgse gemeenten. In 2022 is het klantenbestand van Omnibuzz toegenomen van 38.406 klanten naar 39.092 (+1,7%); dit zijn inwoners van de deelnemende gemeenten die een indicatie hebben gekregen voor het vraagafhankelijk vervoer.
Het dagelijks bestuur van de GR Omnibuzz zendt in overeenstemming met artikel 19 en 20 van de GR Omnibuzz aan de deelnemende gemeenten de voorlopige jaarrekening 2022, conceptbegroting 2024 en het meerjarenperspectief 2025-2027. Daarnaast ziet Omnibuzz aanleiding om de begroting 2023-1 te wijzigen c.q. te actualiseren (begroting 2023-2). Het dagelijks bestuur heeft de voorlopige jaarrekening en de ontwerpbegroting inclusief de begrotingswijziging 2023-2 goedgekeurd en op 4 april 2023 ter kennisname aan de colleges van B&W en de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten toegezonden. Op 13 april 2023 zijn in een digitale bijeenkomst de voorliggende verantwoordingsstukken door Omnibuzz inhoudelijk toegelicht en behandeld. Voor deze bijeenkomst zijn alle beleids- en financiële medewerkers van de gemeenten uitgenodigd. Daarnaast is in een bijeenkomst voor de raadsleden op 19 april 2023 uitgebreide uitleg geboden.

<u>Relevante ontwikkelingen</u>

1. Vervoer: aard/volume/kosten

- De invloed van de coronapandemie is overduidelijk en werkt op vele aspecten door. Tot 2020 was in de 30 deelnemende gemeenten op totaalniveau een stijging in het vervoer waar te nemen. Deze beweging kwam in 2020 tot stilstand; in 2021 liet eveneens een grote, maar weliswaar minder ernstige, terugval zien. Het jaar 2022 was het jaar waarin de pandemie langzaam maar zeker beheersbaar werd en nagenoeg alle maatregelen in het vervoer werden losgelaten. Het vervoer nam daardoor weer toe ten opzichte van eerste twee ‘corona- jaren, maar was nog steeds in vergelijking met 2019 31,9% lager. Dit maakt het lastiger om begrotingen strak op te stellen en compliceert het maken van passende (beleids-)keuzes.

- Omnibuzz heeft net als in de eerste coronajaren wederom vaccinatievervoer georganiseerd.

- Het openbaar vervoer (OV) bleek voor de klanten van Omnibuzz gedurende de pandemie vanwege het open karakter een minder geschikt alternatief. Bovendien leiden aanpassingen in de lijnvoering in Limburg tot minder aanbod en groeien de gebieden waar het OV op steeds grotere afstand van de voordeur komt te staan. Ook de kwaliteit van het OV in Limburg lag afgelopen jaar herhaaldelijk onder vuur. Doordat het OV ook met personeelstekorten te kampen heeft, is er sprake geweest van bovenmatige uitval van treinen en bussen. Het OV biedt hierdoor in steeds mindere mate een passend en aantrekkelijk alternatief voor mensen met een beperking. Deze ontwikkeling staat haaks op de ambitie om OV-gebruik onder klanten juist te stimuleren.
- Er wordt een groeiende zorgbehoefte bij klanten geconstateerd. Het gaat hierbij vooral om mensen met dementie/verward gedrag. Dit heeft gevolgen voor de uitvoering van het vervoer en de dienstverlening aan klanten via de telefoon. Het uitvoeren van ritten en het verwerken van rit- en informatieaanvragen kost daardoor gemiddeld meer tijd.
- De actualiteit leidt tot forse prijsstijgingen in 2023. De NEA-index die contractueel van toepassing is op de vervoerstarieven valt voor 2023 historisch hoog uit, namelijk 13,7%. Ook bij andere bedrijfsvoeringkosten ziet Omnibuzz forse indexaties. Ook de recente cao-afspraken resulteren in forse verhogingen. Dit alles leidt tot structurele kostenstijgingen, zelfs als de dienstverlening en omvang van het vervoer op hetzelfde niveau blijven.

2. Tekorten aan personeel in de vervoerssector
   Ondanks de continuïteitsafspraken met de vervoerders zijn toch contracten van chauffeurs beëindigd door de terugval in het zorgvervoer. Veel chauffeurs zijn daardoor vertrokken en uitgeweken naar andere sectoren. Terugkeren is niet vanzelfsprekend als het vervoer weer in omvang toeneemt. Voor veel vervoerders is het een uitdaging om voldoende gekwalificeerde chauffeurs aan te trekken en te behouden. Omnibuzz heeft samen met de vervoerders een wervingscampagne opgezet die positieve resultaten laat zien.

3. Wijziging GR Omnibuzz
   In 2021 is een wijziging van de GR Omnibuzz voorbereid naar aanleiding van een wetswijziging in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (verder Wgr).
   In deze wijziging Wgr per 1 juli 2022 is ook een uittredingsregeling uitgewerkt. Bijbehorend conceptwijzigingsvoorstel wordt samen met andere Gemeenschappelijke Regelingen in Limburg in 2023 voorgelegd ter besluitvorming door de raad. In de aanloop hier naartoe is er al voor gekozen de GR Omnibuzz per januari 2023 aan te passen in verband met het wijzigen van de afrekensystematiek met de gemeenten. Dit resulteerde ook in een wijziging van de oorspronkelijke begroting 2023 (2023-0 -> 2023-1).

De uitgangspuntennotitie, opgenomen als bijlage, biedt het beleidsmatig en financieel kader voor de begrotingen 2023-2 en 2024 en het meerjarenperspectief 2025-2027. De notitie is onder andere gebaseerd op het Bedrijfsplan Doelgroepenvervoer van Omnibuzz. Op basis van de missie en visie uit dit stuk, een terugblik en evaluatie op reeds gerealiseerde zaken en een omgevingsanalyse, legt Omnibuzz in dit document vast wat in de periode 2023 en volgende jaren de te realiseren doelstellingen zijn waarbij invulling wordt gegeven aan de bepalingen van artikel 34 b van de wet GR.

1. Verantwoording van het begrotingsjaar 2022 (jaarrekening)

Over de eerste twee maanden van 2022 werd nog coronacompensatie uitbetaald.
Tot 1 juli heeft Omnibuzz vaccinatievervoer van en naar boosterlocaties uitgevoerd voor zowel Wmo- als niet Wmo-klanten, daarna alleen nog voor Wmo-klanten; in totaal 14.900 vaccinatieritten. De dienstverlening van Omnibuzz is door klanten gewaardeerd met een 8,2. Dit ondanks het chauffeurstekort dat zich met name in de zomermaanden sterk manifesteerde. Met de provincie Limburg en Arriva is gewerkt aan het actieplan 'Iedereen mobiel' waarin samenwerking is afgesproken om mensen zo veel mogelijk zelf in hun vervoerbehoefte te laten voorzien.

In 2022 is het vervoersvolume gestegen met 22,4% ten opzichte van 2021, naar in totaal 902.952 ritten. Voor Heerlen was dat een stijging van 15,9%; van 81.199 ritten in 2021 naar 94.129 ritten in 2022. Toch was het vervoersvolume nog altijd 31,9% lager dan in het 'normale' jaar 2019. Voor Heerlen was de daling 35,4% (145.717 ritten in 2019).
Uit de jaarrekening blijkt een positief resultaat van ruim €3,3 miljoen. Een van de voornaamste oorzaken hiervan is de daling van de vervoerskosten ten opzichte van de begroting 2022-1 met €2,7 miljoen. Daarnaast werden o.a. bestemmingsreserves ICT en personeel ingezet ter dekking van daartoe bestemde kosten.
Omdat Omnibuzz beschikt over voldoende weerstandsvermogen stelt het dagelijks bestuur voor om het positief jaarrekeningresultaat 2022 van €3.382.235 uit te betalen aan de deelnemende gemeenten; voor Heerlen betekent dit €403.744.

2. Tweede begrotingswijziging 2023 (2023-2)

In de begrotingswijziging 2023-1 werd de wijziging van de afrekensystematiek doorgevoerd. In deze tweede begrotingswijziging wordt een extra bijdrage gevraagd in de gestegen kosten (€748.000). Van Heerlen wordt een extra bijdrage van €71.277 gevraagd. Dit met name vanwege de gestegen NEA-index van 13,7% die vooral de vervoerskosten opdrijft. Daarnaast heeft ook de loonsverhoging van ruim 9% zijn invloed op de begroting.
In de eerste begroting 2023 was gerekend met een NEA-index van 3,5% terwijl deze is uitgekomen op 13,7%. Per saldo heeft dit geleid tot een stijging van de kosten van 10%.
Het vervoersvolume 2023-2 is gebaseerd op de gerealiseerde zones in 2019 (laatste volledige jaar voor corona), verminderd met een afslag van 7,5%. De totale kosten komen voor Heerlen daarmee uit op €2.777.935. (2023-1: €2.706.658).

3. Conceptbegroting 2024 & meerjarenperspectief 2025-2027

De begroting richt zich op 2024 en de daaropvolgende jaren. In 2024 is gerekend met een afslag van 5% op het vervoersvolume van 2019, in 2025 is de afslag teruggebracht tot 2,5% en vanaf 2026 wordt geen afslag meer toegepast.
De begroting 2024 komt uit op een totaalbedrag van €28.783.288. Voor Heerlen betekent dat dat een bijdrage wordt gevraagd van €2.911.083. De stijging van circa €1,2 miljoen ten opzichte van de begroting 2023-2 (€27.529.466) wordt grotendeels veroorzaakt door de hogere vervoerskosten.

Kader

Wettelijk kader

· Gemeentewet
· Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr)
· Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)

· Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz (GR Omnibuzz)

Kernthema:
Volwassenen maatwerkvoorzieningen

Bevoegdheid
Raad

Voorstel
bij wijze van zienswijze in te stemmen met:
1. jaarverslag en jaarrekening 2022 Omnibuzz
2. begrotingswijziging 2023-2 Omnibuzz
3. begroting 2024 & meerjarenperspectief 2025-2027 Omnibuzz

Argumenten

1.1 In de verantwoording over 2022 komen geen onjuistheden naar voren.

De jaarrekening sluit aan op de kaders en de tussentijdse begroting(s)wijziging met de daaraan gestelde uitgangspunten. Covid 19 heeft wederom geleid tot een bijzondere situatie waarin Omnibuzz goed en accuraat heeft gehandeld ten aanzien van de continuïteit van het doelgroepenvervoer, zowel intern als extern. De vervoerders zijn in overeenstemming met de daarvoor geldende landelijke richtlijnen financieel gesteund.

Het saldo van de algemene reserve bedraagt per 31 december 2022 €900.000 en komt hiermee tussen de afgesproken minimum- en maximumpositie (€520.000/€1.308.000). Aanvulling van de reserve is daarmee niet aan de orde.

2.1. Een realistische, te verklaren, begrotingswijziging 2023-2

Door de gewijzigde vervoersstromen, grotendeels als gevolg van de pandemie, stelt Omnibuzz voor de initiële begroting 2023 opnieuw bij te stellen omdat het vervoer weliswaar is toegenomen maar in mindere mate dan gedacht. In begroting 2023-0 en 2023-1 was geen afslag toegepast. Het hanteren van de realisatie over 2019 met een afslag van 7,5% wordt realistisch geacht. Het indienen van een positieve zienswijze ligt ook voor de begroting 2023-2 voor de hand.

3.1 Een begroting 2024 met meerjarig perspectief die realistisch is.

De stijgende vervoerskosten hebben doorwerking op de begroting 2024 en het meerjarig perspectief. Het hanteren van de realisatie over 2019 met een afslag van 5% voor 2024 wordt realistisch geacht. Ook wordt het realistisch geacht om voor 2025 weer uit te gaan van het vervoersvolume van 2019 met een afslag van 2,5% en voor de jaren 2026 en 2027 geen afslag toe te passen. Het indienen van een positieve zienswijze ligt ook voor déze begroting voor de hand.

Tegenargumenten en risico's

3.1. Het valt niet uit te sluiten dat het vervoer weer fors zal aantrekken wanneer de gebruikers weer meer vertrouwen krijgen; daarmee stijgen onlosmakelijk de kosten.
Corona heeft duidelijk gemaakt dat de toekomst onzeker is. Verder zijn er risico's door onverwachte zaken als een nieuwe virusuitbraak, faillissement van vervoerders en daardoor een lagere continuïteit van het vervoer.

Kosten en dekking
<u>Jaarrekening 2022</u>

Het positieve resultaat wordt grotendeels bestemd voor terugbetaling aan de deelnemende gemeenten. Dit voordeel is al verwerkt in de cijfers van de jaarrekening 2022 van de gemeente Heerlen. Het overige deel wordt toegevoegd aan de reserves van Omnibuzz conform resultaatsbestemmingsvoorstel in de jaarrekening 2022 van Omnibuzz.

Begrotingswijziging 2023-2
De begroting 2023-2 is bijgesteld, enerzijds met een afslag van 7,5% naar beneden bijgesteld door een lager vervoersvolume dan ingeschat ten gevolge van Covid-19, anderzijds zijn de kosten als gevolg van indexaties en nieuwe CAO afspraken gestegen. Dit resulteert in een nadeel voor Heerlen van € 71.277. Vooralsnog is dit nadeel niet meegenomen als afwijking in de zomernota 2023, gezien de verwachting is dat het vervoersvolume lager zal zijn dan waar nu mee gerekend is de begroting. We zullen de tussentijdse volume ontwikkelingen blijven monitoren en indien van toepassing zullen we dit melden bij de novembernota 2023.

Begroting 2024 e.v.
De stijging in de begroting 2024 wordt grotendeels veroorzaakt door de hogere vervoerskosten. De begroting 2024 is gebaseerd op het vervoersvolume van 2019 met hierop een afslag van 5% naar beneden door een lager ingeschat vervoersvolume ten gevolge van Covid-19.

Alle kosten worden begroot op kostenplaats 434104.6066006 Vervoersvoorzieningen.

Begroting 2024

Begroot	€ 2.719.700
Geboekt	€ 0
Saldo	€ 2.719.700
Voorstel	€ 2.911.083
Eindsaldo	€ -/-191.383
Reserveringen	€

Voor het jaar 2024 dient de begroting met een bedrag van € 191.383 te worden bijgesteld. Deze ontwikkeling nemen we mee bij het begrotingsproces 2024.

Communicatie
De beleidsmedewerker draagt verdere zorg voor de communicatie van besluitvorming op dit voorstel naar Omnibuzz.

Evaluatie
Dit onderwerp is zowel intern geëvalueerd als met de regiogemeenten Parkstad. Alle gemeenten nemen ditzelfde voorstel ter harte en volgen deze lijn.

Planning, procedure en uitvoering
Op 29 juni 2023 maken we de zienswijze van de raad kenbaar aan het dagelijks bestuur van Omnibuzz. Een zienswijze is de wettelijk voorgeschreven manier om als gemeenteraad invloed uit te oefenen op een jaarrekening en begroting. De behandeling van de stukken staat geagendeerd voor de vergadering van het algemeen bestuur van 5 juli 2023.

Bijlagen

- Concept jaarverslag 2022 Omnibuzz
- Uitgangspuntennotitie begroting 2023-2 en 2024
- Concept begrotingswijziging 2023-2 Omnibuzz
- Concept begroting 2024 & meerjarenperspectief 2025-2027 Omnibuzz

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris,	De burgemeester,
drs. V.N. Gosselink-Van Dijk	drs. R. Wever

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. registratienummer BWV-23002461;

gezien het advies van de raadscommissie ;

besluit:

bij wijze van zienswijze in te stemmen met:

1. Concept jaarverslag en jaarrekening 2022 Omnibuzz

2. Concept begrotingswijziging 2023-2 Omnibuzz

3. Concept begroting 2024 & meerjarenperspectief 2025-2027 Omnibuzz

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier,	de voorzitter,
drs. T.W. Zwemmer	drs. R. Wever